



14.11.2023

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Business Finlandin tukiohjelma pienten ja keskisuurten yritysten innovaatiotoimintaan

Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 16.10.2023 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö *Business Finlandin tukiohjelma innovaatioklusterien toimintaan ja investointeihin* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Rahoitusta myönnetään pienille ja keskisuurille yrityksille niiden innovaatiotoimintaan. Rahoitus kohdistuu pk-yritysten immateriaalioikeuksien suojaamiseen, vahvistamiseen ja puolustamiseen, korkeasti koulutetun henkilöstön tilapäiseen siirtoon suurista yrityksistä tai tutkimusorganisaatioista sekä innovaatiotoiminnan neuvonta- ja tukipalveluihin. Tuki kohdennetaan markkinoiden toimintapuutteeseen, joka liittyy myönteisiin ulkoisvaikutuksiin, koordinoitaviin vaikeuksiin ja epäsymmetriseen informaatioon. Tukiohjelma koskee pk-yritysten innovaatiotoimintaa. Rahoitus on tarkoitettu Suomessa toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille. Yksityinen elinkeinonharjoittaja katsotaan luonnolliseksi henkilöksi, joka ei kuulu tukiohjelman piiriin.

Pienten ja keskisuurten yritysten innovaatiotoiminnan rahoitus ja sen enimmäismäärää muutettaisiin siten, ettei innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatio-toimintaa tukeviin palveluihin myönnettävän tuen kokonaismäärä saa ylittää yli 220 000 euroa yritystä kohden minkään kolmen vuoden ajanjakson aikana. Voimassa olevan momentin mukaan tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 200 000 euroa. Lisäksi innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin liittyvät kustannukset sisältäisivät tutkimus- ja tiedonlevitysorganisaatioiden, tutkimusinfrastruktuurien, testaus- ja kokeiluinfrastruktuurien tai innovaatioklustereiden tarjoamat palvelut. Säännöksen muutos täsmentäisi tukikelpoisia kustannuksia.

Tuen budjetti ja myöntäminen

Tuen myöntää Business Finland. TKI-rahoitusasetusta (1444/2014) esitetään muutettavaksi siten, että pk-yrityksille myönnettävän innovaatiotuen enimmäismäärä voisi olla 220 000 euroa yritystä kohden kolmen vuoden ajanjakson aikana. Nykyisin kyseisen tuen enimmäismäärä on 200 000 euroa. Näin ollen asetuksen muutos mahdollistaisi tuen määrän korottamisen yrityksille. Tuen enimmäismäärän korotus perustuu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 28 artiklan 4 kohtaan. Rahoitukseen käytetään valtion talousarvion momentin 32.20.40 (tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen) ja momentin 32.20.83 (lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan) mukaista määrärahaa.

Ennakkoarviointi

EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen arvioidaan täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Tuki myönnetään valtion varoista. Tuki myönnetään taloudelliseen toimintaan. Myönnettävä tuki myönnetään tapauskohtaisesti, joten tuki on luonteeltaan valikoiva. Tuensaajat tyypillisesti toimivat kilpailuilla markkinoilla, joten valikoiva tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua. Tuki kohdentuu myös tiettyyn yritystyhmiin (pk-yritykset). Tukiohjelmalla on vaikutusta yritysten väliseen kilpailuun sisämarkkinoilla.

Valtiontukea koskeva menettelytapa

Yleisen ryhmäpoikkeusasetukseen tehtiin muutoksia komission asetuksella (EU) 2023/1315. Muutokset voimaan 1.7.2023. Voimassa olevat tukiohjelmat on mukautettava uuden asetuksen ehtoihin kuuden kuukauden siirtymäajan puitteissa. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muutosten vuoksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen esitetään muutoksia. Tuki pk-yritysten innovaatiotoimintaan perustuu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 28 artiklaan (pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014, TKI-rahoitusasetus) 4 luvussa säädetään rahoituksesta pienten ja keskisuurten yritysten innovaatiotoimintaan. Kyseiseen lukuun tehtäisiin muutokset, jotka johtuvat yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 28 artiklan (pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki) muutoksista, jotka tulivat voimaan 1.7.2023 alkaen.

Yksi ehdotetuista asetusmuutoksista koskee poikkeusta vaikeuksissa olevien yritysten tukemisen osalta. Ehdotettu muutos on voimassa olevan ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukainen. Kyseisen ryhmäpoikkeusasetuksen poikkeuksen taustalla on unionin laajuinen tarve tukea jäsenmaiden yrityksiä taloudellisissa vaikeuksissa, joita ne kohtasivat COVID-19-pandemiasta johtuvien järeiden taloudellisten ja sosiaalisten rajoitusten myötä. Vaikka kyseinen ryhmäpoikkeusasetuksen kohta salliikin vaikeuksissa olevien yritysten tukemisen sillä edellytyksellä, että yritykset ovat joutuneet vaikeuksiin pandemiasta johtuvan poikkeusajan puitteissa, tällä hetkellä on kuitenkin epäselvää, voidaanko kyseisiä yrityksiä tukea poikkeuksen perusteella, mikäli ne vuoden 2021 jälkeen olisivat olleet elinkelpoisia mutta joutuneet sittemmin uudelleen vaikeuksiin. Lisäksi poikkeukseen liittyvän johdanto-osan 2 kappaleen perustelutekstissä asetuksessa (EU) 2021/1237 lukee seuraavasti:

Jotta voitaisiin ottaa huomioon covid-19-pandemiasta yrityksille aiheutuneet taloudelliset ja rahoitukselliset seuraukset sekä varmistaa johdonmukaisuus komission yleisten politiikkatoimien kanssa erityisesti vuosina 2020–2021, asetusta (EU) N:o 651/2014 olisi mukautettava. Yritysten, joista on covid-19-pandemian vuoksi tullut vaikeuksissa olevia yrityksiä,

olisi edelleen voitava saada asetuksen (EU) N:o 651/2014 mukaista tukea rajoitetun ajan eli 1 päivän tammikuuta 2020 ja 31 päivän joulukuuta 2021 välisenä aikana.

Asetusta on siksi mahdollista tukita myös niin, ettei poikkeuksen nojalla voida myöntää tukea vaikeuksissa olevalle yritykselle joulukuun 2021 jälkeen.

Yritystukineuvottelukunnan lausunto

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että lausuntopyynnön mukaiseen pk-yritysten innovaatiotukiohjelmaan tehtävät muutokset täyttävät EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset.

Valtiontukea koskevana menettelytapana kyseessä olevan tukiohjelman tapauksessa voidaan soveltaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 28 artiklaa silloin, kun kyseessä on kyseisen artiklan soveltamisalaan kuuluva pk-yrityksen innovaatiotuki. Yritystukineuvottelukunta toteaa, että ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen edellyttää, että myönnettävä tuki täyttää asetuksen I luvun yleiset edellytykset sekä ne III luvun artiklan mukaiset erityiset edellytykset, joilla määritellään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen sisämarkkinoille soveltuva tuki.

Ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 kohdan c alakohdan vaikeuksissa olevia yrityksiä koskevan poikkeuksen osalta on epäselvää, voidaanko kyseisiä yrityksiä tukea poikkeuksen perusteella, mikäli ne vuoden 2021 jälkeen olisivat olleet elinkelpoisia mutta joutuneet sittemmin uudelleen vaikeuksiin.

Esittelijä: johtava asiantuntija Samuli Miettinen

LIITTEET

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 16.10.2023 liitteineen